

Rendszerváltás "alulnézetből"

Az MDF helyi szervezői az 1990-es választás kampányáról

A magyar rendszerváltás folyamatának feldolgozásakor elengedhetetlen a politikai pártok létrejöttének vizsgálata, valamint az azokat megelőző társadalmi mozgások feltérképezése. Ezért is indított a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum (RETÖRKI) egy olyan, interjúkon alapuló kutatást, amelynek első lépéseként az egyes politikai formációk közül a Magyar Demokrata Fórum működését (megalakulásától az 1990-es országgyűlési választásokig) igyekszik feltárni. Az eddig tizenegy megyét érintő kutatásunk során ötvenkét szervezővel készítettünk interjút, akik alakítói és főszereplői voltak a rendszerváltozáshoz elvezető társadalmi, politikai folyamatoknak. Az alábbi részletek az 1990-es országgyűlési választásokra való felkészülésbe adnak bepillantást – a vidéki MDF szervezetek tagjainak perspektívájából. A szemelvények a folyamatban lévő kutatásból és egyes személyekkel készített interjúkból kivett, a választásokra vonatkozó részletek. (A teljes anyag hozzáférhető a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívumban.)

Az ún. *oral history* tagadhatatlan módszertani előnye, hogy általa később nem pótolható forrásokhoz jutunk. Mindig szem előtt kell tartani azonban a korlátokat is: előtérbe kerülhet a szubjektivitás, pontatlanságokat eredményezhet az idő múlása vagy a tágabb összefüggések ismeretének hiánya. Éppen ezért a végső értékelés megalkotásához mindig szükség van a személyes visszaemlékezések mellett egyéb források vizsgálatára is.

A RETÖRKI *oral history* interjúkat készítő kutatóinak (Havasi Dániel, Juhász-Pintér Pál, Madácsy Tamás) önálló kötete az interjúkkal kapcsolatos eredményekről várhatóan ez év folyamán jelenik meg.

Figler János (Sárpilis, 1949) református lelkész

A Magyar Demokrata Fórum színeiben a Tolna megyei 2. számú választókerületben országgyűlési mandátumot szerzett, így 1990 és 1994 között parlamenti képviselőként dolgozott. Az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottságának a tagja volt. Képviselői mandátumának lejáratá után visszatért lelkésznek Dunaszentgyörgyre, majd 1998-ban Sárpilisre. 2009-ben nyugdíjba vonult.

1968-ban kezdtem teológiát tanulni Budapesten. Az ország több pontján teljesítettem lelkészi szolgálatot 1988-ig, ami-

kor Dunaszentgyörgyre kerültem. Akkor már habzott a víz. Ez volt az az időszak, amikor tulajdonképpen összeért a politika meg a papságom. 1989-ben megkértek, hogy március 15-én tartsak egy beszédet. Leginkább arról beszéltem – mivel az erdélyi falurombolás¹ sokunkban erős érzelmeket váltott ki² –, hogy a Kárpátok

¹ 1988. április 29-én jelentette be Nicolae Ceaușescu államfő, a Román Kommunista Párt főtitkára, hogy az országban 2000-ig végrehajtják az ún. település-szisztematizálási tervet, melynek során „agráripari centrumokat” hoznak létre. A köznyelvben falurombolásként elhíresült program a tizenháromezer romániai falu mintegy felének a felszámolását irányozta elő.

² A falurombolás terve ellen világszerte tiltakoztak, de a legnagyobb felháborodást Magyarországon váltotta ki. A tiltakozás csúcspontja az 1988. június 27-ei budapes-

ölésében él mintegy kétmillió ember, akiknek az a „megbocsáthatatlan bűnük”, hogy magyarok. Ez a beszédem anyyira megtetszett az MDF-eseknek, hogy nem sokkal ezután megkerestek azzal, hogy – mivel nincs jelöltjük a körzetben –, elvállalnám-e a paksi jelöltséget. Akár függetlenként is, az MDF támogatásával. Egy-két nap gondolkodás után végül is elvállaltam, és úgy gondoltam: ha már az MDF vállal engem, akkor én is vállalom az MDF-et. Beléptem a pártba, így nem függetlenként indultam el.

Bár meglepődtem a felkérésen, azért ez a fajta szerepvállalás nem volt teljesen idegen tőlem. Édesapám hallgatta a Szabad Európa Rádiót, én is nyitott voltam a körülöttem lévő világra. Ezt megelőzően még kacérkodtam azzal a gondolattal is, hogy csatlakozok az SZDSZ-hez, mert nagyon kemény vonalat képviseltek – talán még az MDF-nél is keményebbet az akkori rendszerrel szemben. Róluk aztán később bebizonyosodott, hogy nem az a vonal, amely az én értékrendemnek megfelel.

Persze már tudtam Csurka Istvánról, Lezsák Sándorról, sőt Debreczeni József családját személyesen is ismertem. Paks akkor elég nagyszámú MDF-tagság volt, de valahogy senki sem vállalta el közülük a jelöltséget. Így kerülhettem én kívülről a képbe. Biztos sokan még tartottak attól, hogy ennek milyen vége lehet. Én úgy voltam vele, hogy eljött – ahogy a teológia nevezi – a *status confessionis*, amikor is feltétel nélkül és minden következmény vállalásával nyilvánvalóvá kell tennünk hitbeli álláspontunkat. Legfeljebb kapok egy-két pofont, vagy egy-két évet...

ti tüntetés volt. A román vezetés szerint a magyar hatóságoknak be kellett volna tiltaniuk a megmozdulást. Megtorlasként másnap közölték a bukaresti magyar nagykövettel, hogy a kolozsvári magyar konzulátust azonnali hatállyal bezárják, és annak teljes személyzete 48 órán belül köteles elhagyni Románia területét. (Tóth Károly Antal: *Molnár János: Az aradi állásfoglalás – a magyar–román diplomáciai kapcsolatok és a „Vaszil-dosszié” tükrében. Egyháztörténeti Szemle*, 2010/3, 136-139.)

A Tolna megyei 2. számú körzetnek, ahol indultam, Paks volt a központja. Ide tartozott még Dunaföldvár és körülbelül 13 falu – többek között Dunaszentgyörgy is, ahol lelkészi szolgálatot teljesítettem.

A kampány során végigjártuk az összes helyet, és mindenhol választási programbeszédet tartottam. Három-négy autóval mentünk az egyes helyekre. Jöttek velem olyanok, akik különböző területeknek voltak a szakértői: agrármérnökök, gépészmérnökök, vagy például olyanok, akik az atomerőműben dolgoztak. Ez utóbbi nyilván fontos kérdése volt a körzetnek. Ennek azért is volt jelentősége, mert sokszor nekem szegezték a kérdést, hogy én pap létemre hogyan érthetek a mezőgazdasághoz, vagy éppen az atomerőműhöz. Én bevallottam, hogy sokat nem, de olyan csapatot építék magam körül, hogy minden szakterületnek meglegyen a gazdája, akik tanácsokkal tudnak ellátni.

Központi segítséget is kaptunk a kampánymunkához. Az országos vezetők, szakértők közül is jöttek hozzánk egy-egy gyűlésre. Itt volt nálunk például Kozma Huba, vagy Csengey Dénes az MDF országos elnökségéből.

A jelöltek kaptak bizonyos pénzbeli központi támogatást is, amit meghatározott célokra lehetett elkölteni: útiköltségre, nyomdai munkákra, terembérlésre.

Tizenegyen indultunk el. Én bekerültem az első háromba a kisgazda³ és a szabad demokrata⁴ jelölttel együtt. A városokban és a falvakban is második lettem, előbbiben a szabad demokrata jelölt győzött, utóbbiban pedig a Kisgazdapárt által indított személy. Összesítve azonban a legtöbb szavazatot én kaptam.⁵

³ Kácsor József. <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=17&OEVK=02> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

⁴ Simony József. <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=17&OEVK=02> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

⁵ A körzet pontos végeredménye (2. forduló): Figler János (MDF) 7761 szavazat (42,97 %); Simony József (SZDSZ) 6388 szavazat (35,09 %); Kácsor József (FKGP) 3962 szavazat (21,94 %). <http://>

Moys Csaba (Vác, 1937) mérnök

1989-ben részt vett a váci Magyar Demokrata Fórum megalakításában és a Váci Ellenzéki Kör vezetésében. 1990-től a helyi MDF-szervezet elnöki tisztségét is betöltötte. 1990 és 1994 között Vác város alpolgármestere. Számos helyi civil kezdeményezés elindítója és vezetője.

Mi, váci MDF-esek is határozott rendszerváltást akartunk nemcsak országosan, helyben is. Javasoltuk az egyházi iskolák visszaállítását, a sajtó plurálissá tételét, a környezetszennyezés megszüntetését, olyan dolgokat, amelyek akkor a város fő problémái voltak. Az országos programból is sokat átvettünk: szabad választásokat, többpártrendszer követeltünk.

1989-ben már gondolkoztunk azon, hogy ki legyen a váci jelölt. Három település kapcsolódott össze a választókerületben: Vác, Göd, Sződliget. Katona Tamásra⁶ esett a választásunk, aki már akkor közismert volt, mint a helyi Madách Kör vezetője és egyetemi tanár.

A legfontosabb dolog a választások előtt az volt, hogy folyamatosan fórumokat tartsunk, ahol tudjuk tájékoztatni az embereket a céljainkról. Kéthetente volt fórumunk Vácott, de olyanok, hogy a csillárról is lógtak az emberek. Vácott Katona Tamás nyerte meg a választást⁷ (mindenhol a legtöbb szavazatot kapta, csak Gödön tudta legyőzni a szabad demokrata jelölt, Vass István).

Csontos József (Örkény, 1954) lelkész

1980-ban került Dabasra, ahol a dabasi és

valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=17&OEVK=02 (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

⁶ Katona Tamás író, történész, a váci Madách Kör (1988) és a fővárosi Görgey Kör (1989) elnöke. Az 1990. évi országgyűlési választások második fordulójában az MDF jelöltjeként Pest megye 2. sz. választókerületében képviselővé választották.

⁷ Pest megye 2. sz. választókerület, 2. forduló: 1. Katona Tamás (MDF): 11039 szavazat (62,72%); 2. Vass István (SZDSZ): 6561 szavazat (37,28%). <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=13&OEVK=02> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

inárcsi református gyülekezetek lelkeseként egészen 2017-ig töltötte be egyházi szolgálatát. 1987 és 1990 között aktívan részt vett a rendszerváltás helyi és országos eseményeiben. A Magyar Demokrata Fórum dabasi szervezete – amelynek alapító elnöke volt – a lakásán alakult meg 1988-ban.

Kezdetben, amikor megalakítottuk a Magyar Demokrata Fórum helyi szervezetét,⁸ nem volt központi támogatás, minden költségét magunk álltuk a működésnek. Mikorra eldőlt 1989 folyamán, hogy lesznek szabad választások, akkorra már volt központi segítség is. Maga a kapcsolattartás sokáig spontán módon történt.

A helyi MDF első elnökeként tagja lettem az országos választmánynak, gyakorta jártam az Ó utcában,⁹ onnan hoztam az új információkat. Mi például felkínáltuk, hogy ha valakinek nincs megfelelő helye, akkor Dabason össze tudnak ülni. A párt etikai bizottsága ki is jött hozzánk ülésezni.

Magunk között már elég korán elkezdtünk beszélgetni a jelölt személyéről. Több név is felvetődött, de a javasoltak közül sem akarta mindenki vállalni a megmérettetést. Végül is Lórántfy László helyi gimnáziumi tanárt választottuk. Központi szórólapokat kaptunk az ő fényképével és az MDF országos programjával. Megszerveztük a kampánycsapatot, és plakátokat ragasztottunk. Minden településen igyekeztünk legalább egy választási gyűlést tartani, ahová a jelöltünk elment, és személyesen is elmondta a programját. Némelyiken én is ott voltam: az általános helyzet az volt, hogy kevesen jöttek el: néha csak 10-20 emberrel találkoztunk. A választáson a fő szlogen a tavaszi nagytakarítás volt, meg a „*tovariszi konyec*”. Nem is ismertük annyira a régió településeit, a helyi problémákat se, hogy arra külön programot építsünk. A demokráci-

⁸ 1988. november 16.

⁹ 1989-ben a szervezet Budapesten az Ó utcában kapott használatra két tágasabb faházat, amely székhelyként szolgált; a párt végül 1990 elején költözhetett be a Bem téri székházba. Szécsi Árpád: Az MDF megalakulása, 1979–1990. *História*, 2002/8, 21–24.

át, a szabadságot, a választott testületek jelentőségét emeltük ki inkább. A választást végül is a hernádi állatorvos – még az utolsó szocialista parlamentben képviselő –, Fodor István¹⁰ nyerte meg¹¹ független jelöltként.

Tóth István (Veszprém, 1944) népművelő

1962-ben több társával együtt államelenes izgatás és összeesküvés vádjával másfél évi felfüggesztett börtönre ítélték. 1973 és 1980 között a karcagi Déryné Művelődési Központban népművelő, majd 1980 és 1991 között a Szolnok Megyei Művelődési Központ művészeti munkatársa. Később a Verseghy Kiadó igazgatóhelyettese. Az 1980-as években részt vett a demokratikus ellenzék tevékenységében. Az MDF alapító tagja. 1988 és 1994 között az MDF szolnoki szervezetének, 1988 és 1998 között megyei választmányának elnöke. 1994-ben az MDF Jász-Nagykun-Szolnok megyei listájáról bejutott a Parlamentbe. Országgyűlési mandátumáról 1997-ben lemondott.

Nálunk, Jász-Nagykun-Szolnok megyében nyolc választókerület volt. A megyei választmány hetente ülésezett. Igyekezünk megfelelően felkészülni a választásokra. Mi, megyei vezetők mindent tudtunk adni az alsóbb szintekre, csak pénzt nem. Hagytuk, hogy minden választókerületben saját maguk döntsék el, ki lesz az országgyűlési képviselőjelöltjük. Sokszor kérdezték, hogy mit szólnak az egyes jelöltekhez, de az az igazság, hogy ezeknek az embereknek egy jó részét nem is ismertük korábban.

1988-ban alakult meg az MDF Jász-Nagy-

¹⁰ Dr. Fodor István 1980 és 1990 között is országgyűlési képviselő volt, 1989 júliusától 1990. május 2-ig az Országgyűlés alelnöke, illetve elnöke volt.

¹¹ Pest megye 14. sz. választókerülete, 2. forduló: Dr. Fodor István (független): 6798 szavazat (37,58%); Horváth István (FKgP): 5811 szavazat (32,12%); Mala Ferenc (SZDSZ): 5481 szavazat (30,3%); Lórántfy László (MDF) a választás 2. fordulójára visszalépett. <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=13&OEVK=14> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

AZ **MDF** *JELÖLTJE*
MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM

DR. TÓTH ALBERT

Kétpó	Kisújszállás
Mesterszállás	Mezőhek
Mezőtúr	Túrkeve

VÁLASZTÓPOLGÁRAINAK

Dr. Tóth Albert képviselőjelölt szórólapja.
Rendszerváltó Archívum, Lakitelek

kun-Szolnok megyei szervezete, majd utána az egyes települési egységek. 1989 végén már készülni kellett a választásokra. Mindenki maga vállalta a felelősséget minden választókerületért. Vigyáztunk arra is, hogy demokratikusan működjünk, semmiképp nem akartunk beleszólni abba – főleg úgy, hogy nem ismertük mindenhol a pontos viszonyokat –, hogy ki legyen az adott jelölt. Itt, Szolnokon nem is ismerhettük teljes mértékben, hogy Kisújszálláson vagy Karcagon mi a helyzet. Tiétek a választás joga a felelősséggel együtt – ezt sokszor mondtuk. Végül a megyében az országgyűlési választások teljes MDF-sikeret hoztak. A nyolc választókerületből hatban nyertünk,¹² egy kiscgazda¹³ és egy

¹² Halász István (Jász-Nagykun-Szolnok megye 3. vk. – székhely: Szolnok), Petronyák László (Jász-Nagykun-Szolnok megye 4. vk. – székhely: Szolnok), Molnár István (Jász-Nagykun-Szolnok megye 5. vk. – székhely: Kunszentmárton), Dr. Tóth Albert (Jász-Nagykun-Szolnok megye 6. vk. – székhely: Mezőtúr), Dr. Szabó Lajos (Jász-Nagykun-Szolnok megye 7. vk. – székhely: Kunhegyes), Dr. Szabó János (Jász-Nagykun-Szolnok megye 8. vk. – székhely: Karcag).

¹³ Dr. Mizsei Béla (Jász-Nagykun-Szolnok megye 2. vk. - székhely: Jászapáti). <http://valtor.valasztas>

SZDSZ-es¹⁴ futott még be. Azt gondolom, nagyon szépen szerepeltünk.

Saját szlogenünk nem nagyon volt. Mindenkinék tetszettek az országos jelszavak, ezeket próbáltuk átültetni a helyi viszonyokra.

[hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=16&OEVK=02](http://valtor.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=16&OEVK=02)
(Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

¹⁴ Dr. Kis Zoltán (Jász-Nagykun-Szolnok megye 1. vk. - székhely: Jászberény). <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljkv.jsp?EA=3&MAZ=16&OEVK=01> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

Dr. Bíró Ferenc (Mecsekalja, 1948) orvos

Pécsett szerzett orvosi diplomát. 1977-ben került Pécsváradra háziorként, ahol jelenleg is dolgozik. Emellett a háziorként a Pécsi Tudományegyetemen. 1990 és 1994 között országgyűlési képviselő. Az MDF színeiben nyert mandátumot a párt Baranya megyei területi listájáról. 2008-ban a pécsváradai időközi választáson független indulóként polgármesterré választották. A tisztséget 2014-ig töltötte be.

Az MDF választókerületi programja.
Rendszerváltó Archívum, Lakitelek

AZ MDF VÁLASZTÓKERÜLETI PROGRAMJA

1. A **vidéki lét** ne jelentsen szükségszerűen hátrányt az itt élő embereknek.
A **vidék élvezzen** megkülönböztetett jogokat és támogatást lemaradásának felszámolásához.
2. **Jöjjön létre erős önkormányzat!** Kétpón, Mesterszálláson, Mezőhéken **előljáróság**, Kistűjszálláson, Mezőtúron, Túrkevéen **törvényhatóság**.
Városaink szerezzék vissza elvesztett állami hivatalaikat!
3. **Az önkormányzatok legyenek valódi tulajdonosai** a területükön fekvő — magán- és kisközösségi gazdálkodásba be nem vont — ipari és mezőgazdasági vagyonnak.
Az ipari leányvállalatok váljanak önállókká.
Fölélesztett erős kisipart, kereskedelmet és minőségi szolgáltatást kívánunk. Tájjellegű iparosítást, új munkahelyek teremtése céljából is!
4. A **megyehatár ne válasszon el bennünket a szomszédos térségektől!** Igényeljük egy Mezőtúrt Szarvassal összekötő **Körös-híd**, valamint — Gabonáson át — túrkeve—dévaványai **műút** megépítését. Korszerű telefonhálózatot!
5. **Újra szorgalmazzuk a Kistűjszállás—Túrkeve—Mezőtúr vasútvonal megépítését!**
6. Sürgetjük kivételes nemzeti kincsünk a **termálvíz** értékéhez méltó felhasználását (gyógyidegenforgalom, téliesített uszoda, primórtermesztés).
7. Keressünk megoldást a **vészesen megnövekedett talajvízszint**, és az általa okozott **károk megszüntetésére** Kistűjszálláson!
8. A Körös—Berettyó-mente (Ecseggpuszta!) bekapcsolása az **alföldi idegenforgalomba** (falusi turizmus)
9. Az arra alkalmas földeken **telepítsünk erdőt!** Készüljön terv a Nagykunság egyik kiemelt természeti értékének számító **kistűjszállási Nagyerdő** megmentésére!
10. Legyen újra gimnázium a híres túri Alma Mater!
11. **Épüljön meg „Kétpó”, de nem Kétpón!**
(E veszélyeshulladék-temető ne egy település törszomszédságában és ne jó minőségű és jól hasznosított termőföldön létesüljön.)
Egészséges ivóvizet, korszerű szemételepet és szennyvíztisztítót településeinkre.
A **Berettyó** legyen újra élővíz!
12. **Felkarolunk minden helyi kezdeményezést.** (Újság, időszakos kiadvány, településtörténet, klub, gazdakör, ipartestület, népfőiskola.)

Az 1990-es országgyűlési választásokra való felkészülés az MDF szempontjából a kezdeti működéshez képest szervezetesebben folyt. Kaptunk irányelveket. Eljöttek hozzánk Baranyába az MDF neves tagjai, akik különböző választási gyűléseken segítették jelöltjeinket. Némi pénzügyi támogatást is kaptunk. Nem volt kétséges, a magyar társadalom rendszerváltást akar: ha lehet választani más pártokat is, akkor biztos, hogy nem a szocialistákat fogják választani. Érezhető volt, hogy váltás lesz, csak azt nem tudtuk, hogy a különböző pártok között milyen arányban oszlik meg a hatalom. Az MDF érett, konszolidáltabb pártként viselkedett. Nem ígért nagy társadalmi felfordulást. Az ettől való félelem sokakban megvolt, de az MDF kijelentette, hogy békés rendszerváltást akar.

Dr. Hegedűs Tamás (Zalaegerszeg, 1956) ügyvéd

Az MDF veszprémi szervezetének alapító tagja és ügyvivője. Az 1990-es parlamenti választás idején a párt megyei kampányfőnöke. A választások után az MDF városi, majd első megyei elnöke lett. 1990 őszén Veszprém város önkormányzati képviselője, a kormánypárti frakció vezetőjének választották. E tisztségeiről le kellett mondania, mivel 1991. január 1-jétől 1994-ig az Antall–Boross-kormány címzetes államtitkáráként Fejér, Veszprém és Zala megyék köztársasági megbízotti tisztségét látta el.

A választási kampány során minden héten jártam Budapestre, saját pénzen, saját kocsival, ahogy ez akkoriban szokás volt. Mindig hoztam magammal különböző kampányanyagokat. Megszerveztük, hogy minden választókerületben legyen egy felelős személy, akik bejártak az akkor már meglévő veszprémi belvárosi MDF-irodába. Szétosztottam a kampányanyagokat, megbeszéltük a teendőket. Jómagam fizikailag is részt vettem a kampányban, ragasztottam plakátokat. Az MDF központ biztosított egy keretszveget, amelyet felhasználhattunk. Akkoriban azonban az volt a jellemző, hogy a kampányban tevékenykedők sokszor

pénzt is adtak a költségek viselésére, a terembérletekre, a különböző helyi anyagok finanszírozására.

Az országgyűlési kampány idején először az Ó utcában, majd a Bem téren kaptunk általános tájékoztatást az országos helyzetről, vagy éppen az ajánlószelvények gyűjtéséről. Ezt követően vehettük fel az adott megyének járó kampányanyagot, amit elhoztunk, miközben gyakorlatilag továbbadtam a központban kapott tájékoztatást a megyei munkatársaknak. Az 1990-es kampány során Antall József, Csurka István, Lezsák Sándor, Szabad György és Grosics Gyula is ellátogatott hozzánk.

Terbe Zoltán (Kiskunmajsa, 1956) gépészmérnök

Az 1988-as lakiteleki találkozótól fogva részt vett az MDF szervezésében, helyi megalapításában. 1994-től az MDF Bács-Kiskun megyei szervezőjeként tevékenykedett 2005-ig. 1990-től 2014-ig kiskunmajsai önkormányzati képviselő volt. A 2006–2010 közötti időszakra Kiskunmajsa polgármesterévé választották. 1998-tól 2006-ig, kisebb megszakítással, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés tagja volt. Jelenleg szakmájában igyekszik elősegíteni a megújuló energiaforrások minél nagyobb mértékű térnyerését Magyarországon és külföldön egyaránt.

Az igazi megmérettetés 1990-ben az országgyűlési választás volt. Kiskunmajsa és Kiskunfélegyháza egy választási körzetet alkotott akkor.¹⁵ Delegáltként kerültem egy kiskunfélegyházi választási körbe ellenőrnek az MDF részéről, így személyesen ott élhettem át a győzelmünket. Azon a választáson nálunk is az MDF és az SZDSZ volt a két nagy, egymással küzdő fél. Az SZDSZ-es jelölt majdhogynem az utolsó pillanatokig vezetett a választáson, és már pezsgőt is bontottak a fiúk, amikor megjöttek a kiskunmajsai szavazatok, és átbillentették az ered-

¹⁵ Bács-Kiskun megye 5. sz. egyéni választókerülete

Tisztelt Kampányvezető !

Az összeállított anyagok elé - úgy érezzük - némi eligazítás kívánkozik. Azt szeretnénk, ha ez az anyag a választásokra való felkészülésben a gyakorlati segítségen kívül lehetőséget adna az MDF egységes arculatának fokozatos kialakításához.

A kampány lényege, hogy azt helyben kell megvívni, és ehhez a feltételeket helyben, a helyi viszonyok ismeretében kell megteremteni.

A polgármester (ill. egyéni) jelöltek választási kampányának eredménye legfőképpen a jelölt ismertségétől függ, ezért minden tevékenységnek a jelöltek megismertetését kell szolgálnia.

Erre egyik legmegfelelőbb média a fényképes szórólap, mely plakátként, kinagyított méretben is felhasználható.

A mellékelt fekete " eredeti " a megfelelő szöveg-kiegészítésekkel (behelyettesítésekkel), nyomdai kivitelezésre alkalmas.

A fényképfelvételt lehetőleg matt 9x12 cm méretű papírkópián kell a nyomdának mellékelni.

A FOTÓ

A kampány fő eleme ! Készítésekor ne várjunk arra, hogy a fotós figyeljen és figyelmeztessen minden részletre !

A fotózás főbb kívánalmai :

- ne amatőr képet használjunk, és ne igazolványkép méretet nagyíttassunk ki !
- bármennyire " nem áll jól " , a kép legyen mosolygós
- a jelölt legyen feltétlenül zakóban, viseljen a begombolt inghez nyakkendő
- a háttér szürke, ill. minta nélküli legyen, hogy a látványt ne zavarja!
- szemüveg viselése esetén az üveget a keretből vegyük ki, mert a szemet előnytelenül torzítja, és a világítás visszatükröződik benne

A PLAKÁTON

jó lenne a megye (város) régi címerét az MDF emblémán kívül használni.

A szórólapon ennek helyét kihagytuk. Címer beszerzéséről Váli Miklós 13-39-065 ad felvilágosítást. Ha a jelölt érdeke megkívánja, a koalíciós pártok támogatását a plakáton tüntessük fel, ebben az esetben természetesen a többi párt is vállaljon az anyagi terhekből. Használhatunk külön ragasztott csíkot, melyen a " A jelöltet az MDF(KDNP stb) is támogatja " szöveg szerepelhet.

- 2 -

A siker érdekében azt ajánljuk - mint nyugaton legjobban bevált módszert - az arcképes szórólapot a jelölt a lakókat személyes felkeresés alkalmával ossza ki. Egy-egy látogatás nem szabad, hogy 2 percnél több időt igénybe vegyen. Az esetleges meghívást nem visszautasítani, hanem elodázni kell! (elfogadni semmi esetre sem szabad) A kihívóan vitatkozni akaróval a vitát el kell kerülni, telefonszámos névjegyét átadva kérjük az illetőt, alkalmas idő egyeztetésre e fontos beszélgetés folytatására.

A szórólap hátoldalán a helyi program szerepeljen.

BEMUTATKOZÓ KÁRTYA

Kétféle kártyát készíttessünk, az egyikre a grafika szerinti szöveget nyomtassuk, melyben sajnálatunkat fejezzük ki, hogy nem volt otthon. A másik változatot névjegyként a szórólap mellé használjuk. (természetesen a behelyettesített szöveggel)

Mivel a bemutatkozó kártya a jelöltet képviseli, a látogatásokat nem szükséges a délutáni időszakra koncentrálni, így jóval több címet kereshetünk fel.

AZ EGYSEGCSOMAG ÁLL:

- 78. sz. Közlöny (postázva)
- Filctoll (alkoholos, a rendezvény plakáthoz használandó)
- Rendezvény plakát (átvehető)
- Plakát- szórólap-terv
- Bemutatkozó kártya-terv
- Címeres plakát-terv
- Megye címerek (Váli Miklós)
- "Mit tett a kormány" készülő félben
- Önkormányzati útmutató
- Iskolaszék
- "E" bank
- Elnöki levél
- "Kisebbség" c. szórólap
- "Etnikum" c. szórólap
- Jelmondat
- Papírzászlók (szervezet nagyságától függően 20-300 db)
- Szövetzászló (szervezetenként 1 db)

ményt az MDF javára.¹⁶ Így Fekete Pál¹⁷ lett az első országgyűlési képviselőnk, aki már az 1987-es lakiteleki találkozón is jelen volt. Büszkén gondolok rá ma is, hogy gimnáziumi éveim során még a tanárom volt.

Dr. Erdész Ádám (Mezőberény, 1956) történész, levéltáros

1980 óta a Békés Megyei Levéltár munkatársa, 1994-től igazgatóhelyettese, 2006-tól igazgatója. Fő kutatási területe a 19–20. század társadalom- és gazdaságtörténete. Részt vett az 1988-as lakiteleki találkozón, egyik alapítója a Magyar Demokrata Fórum gyulai szervezetének. Az 1990-es országgyűlési választásokig vett részt aktívan a helyi politikában.

Igen nagy problémát jelentett az MDF helyi jelöltjeinek kiválasztásakor, hogy akit szerintünk megválasztottak volna a szavazók, azok közül senki sem akart képviselő lenni. Mindenkinek megvolt ugyanis a választott és szeretett hivatása. Azok a bölcsész entellektüelek pedig, akik szintén alkalmas jelöltek lettek volna – beleértve például az akkor 27 éves Elek Tibort –, nem akartak politikai karriert.

Dr. Papp Sándor (Biri, 1936) vegyész-mérnök, professor emeritus

A Magyar Tudományos Akadémia doktora, jelenleg a Veszprémben működő Pannon Egyetem professor emeritusa. Vegyész-mérnöki oklevelet 1959-ben szerzett, szakterülete a környezeti kémia. Az MDF színeiben lett Veszprém megyei jogú város képviselője (Veszprém 7. sz. választókerülete) az első szabadon választott Országgyűlésben.

gyűlésben. Az 1990–1994 közötti ciklus idején a Parlament Környezetvédelmi Bizottságának alelnöki tisztét is betöltötte. 2005–2011 között az Országos Környezetvédelmi Tanács tagja volt.

Országszerte általános gyakorlat volt, hogy a helyi szervezetek önmaguk döntöttek el, hogy ki indul jelöltként. Ezt talán nem árt megemlíteni, mert ez a helyi akarat akkor tökéletesen megvalósult. A helyi szervezet összejött az egyetemi E épület első emeleti kamaratermében, és ott szavazás útján döntöttek.¹⁸

Az a háttér, amellyel a kampánynak neki-vágtunk, nagyrészt helyi erőforrásokból – legtöbb esetben önkéntes felajánlásokból – tevődött össze. Emlékszem, hogy engem például egy MDF-szimpatizáns mesterember vitt körbe többször a hangszórós autójával a városban, meg a környéken is. Tette mindezt egyfajta társadalmi felajánlásként. Nagyon egyszerű, fekete-fehér szórólapjaink meg kisméretű plakátjaink voltak. A tagság és a szimpatizánsok ragasztgatták őket. Önellátó, és egy szakértő számára naiv, amatőr módon kivitelezett kampány volt, de ezt tudtuk akkor is. A diktatúrák ritkán válnak híressé arról, hogy kinevelik az utána következő demokrácia képviselőit, az őket leváltani képes politikusok generációját.

JUHÁSZ-PINTÉR PÁL – MADÁCSY TAMÁS

¹⁶ Bács-Kiskun megye 5. sz. egyéni választókerülete, 2. forduló: 1. Fekete Pál (MDF): 6506 szavazat (38,52%); 2. Dr. Récsi László (SZDSZ): 5067 szavazat (30%); 3. Dr. Holló Dénes (FKgP): 3115 szavazat (18,44%). <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljvk.jsp?EA=3&MAZ=03&OEVK=05> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)

¹⁷ Fekete Pál (1939–1995) történelem–magyar szakos gimnáziumi tanár Kiskunmajsán. Az MDF első Bács-Kiskun megyei elnöke. 1990 és 1994 között országgyűlési képviselő a párt színeiben. Emlékére Kiskunfélegyházán közterületet neveztek el (Fekete Pál sétány).

¹⁸ Papp Sándor Veszprém megye 7. számú egyéni választókerületének MDF-es jelöltjeként nyert mandátumot a 2. fordulóban az érvényesen leadott szavazatok 53,4%-ának megszerzésével. <http://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/teljvk.jsp?EA=3&MAZ=19&OEVK=07> (Utolsó letöltés: 2018.02.28.)